

סימן ה קריאת התורה

סידור חסידים
אורח 1234567

א. בכל שבת עלה שישי.

איתא בזוהר הקדוש פרשת שלח (דף קס"ד ע"ב) מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב וכו', ורבי כרוספדאי חמיד לבא פריש האי קרא עד לא אסתלק ופריש שפיר, מגדל עוז דא תיבה וספר תורה, דאיהו עוז לשוואה ביה ולאפקא ליה מגו היכל דיוקנא דהיכל פנימאה דמניה נפקא תורה, וההוא מגדל שם ה' איהו ודיוקנא דילה ואצטריך בשית דרגין, בו ירוץ צדיק, באן במגדל או בספר תורה, וכו'. מאן דסליק לספר תורה למקרי אורייתא אצטריך צדיק וצדיק יקרא, מאן יקרא צדיק מכלהו, שתיתאה דסליק מאינזון שבעה. אמר רבי שמעון ודאי דאיהו לא סליק כל יומי אלא שתיתאה לאינזון דסלקין.

ובפרי עץ חיים (שער השבת פרק י"ט) מביא דברי הזוהר הקדוש הנ"ל ומבארם. והמגן אברהם (סימן רפ"ב ס"ק ט') כותב: מה שנהגו למכור שישי בפני עצמה יש קצת סמך מהזוהר פרשת שלח. וכמו כן נתבאר ענין השישי בתולעת יעקב (מאמר סוד השבת). וכתב החתם סופר (שו"ת או"ח סימן ס"ו): בעלי ח"ן יחלקו ז' קרואים: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, ודוד, ומשום הכי שישי היא מעולה ומבחר שבקרואים, כי עליה שישית כנגד יוסף דאקרי צדיק, וכן כתוב בספר הכוונות וכו', ולכן נהגו בקהל חסידים שהרב עלה שישי. ובשער הכוונות (דף מ"ט ע"א) כתב שהשלישי והשישי הם משובחים ומעולים יותר מן הז' עולים וכו', והשישי מעולה מן השלישי, וכתב עוד (בדף ע"ג ג'): [האריז"ל] לא היה עולה לתורה אלא שישי.

ב. בראש השנה וביום הכפורים עלה רביעי.

כן נהג הרה"ק מאלעסק (סימן ד' אות ב'). ובזכר חנוך מציין שכן הוא במעשה רב (אות קנ"ב). ובתשב"ץ (חלק ב' סימן רע"ו) כתב שמהר"ם מרוטנבורג עלה רביעי.

ג. בימים טובים, ובהושענא רבא, ובתעניות, ובחנוכה ופורים, עלה שלישי.

בן נהג הרה"ק מאלעסק (סימן פ' אות ב'). ראה בשלחן ערוך הרב (סימן רפ"ב סעיף א'), הטעם למנין הקרואים. וראה לעיל (בסעיף א') שהבאנו שעליות שלישי ושישי הם המעולים ושישי גדול מכולן. ומהאי טעמא בימים טובים ותעניות שאין ששה קרואים, השלישי הוא המובחר. חשיבות עליית השלישי הזכירו הרא"ש (מועד קטן פרק ג' סימן ע"ה), שרבינו תם עלה בכל שבת שלישי.

ד. בליל שמחת תורה עלה שלישי. וביום שמחת תורה עלה לחתן תורה ולהגבהה.

ראה על זה להלן (סימן כ"ב אות ד' וה').

ה. בשבת בראשית עלה במקום כהן.

כן נהג הרה"ק מאלעסק (סימן ד' אות ג'). ובזכר חנוך שם מציין שכן הוא ביעב"ץ הלכות קריאת התורה, ועיין בברכי יוסף (סימן קל"ה) וזה לשונו: יש נוהגין שביום שבועות רב המקום קורא במקום כהן לכבוד התורה, ואין צריך לצאת הכהן ואומר בפירוש השליח צבור יעמוד הרב וכו'. וראה להלן (כמאמר על מנהגי ישראל עמוד קנ"ג) מה שהבאנו מהמהרי"ק המכריע לקיים מנהג זה. והרה"ק מאלעסק נהג כן גם ביום א' דחנוכה (שם).

ו. בפרשת יתרו, ופרשת ואתחנן, עלה לעשרת הדברות.

המגן אברהם (בסימן תכ"ח ס"ק ח') מביא בשם כנסת הגדולה שהמנהג שהחכם ומרביץ תורה עולה לשירה ועשרת הדברות או תוכחות או קללות שבמשנה תורה. וכן נהגו הרה"ק מאלעסק (סימן ד' אות ד') ועוד צדיקים.

ז. בפרשת בשלח עלה לשירה, ובפרשת בחוקותי וכי תבוא עלה לתוכחה.

ראה מה שהבאנו לעיל בסמוך מהכנסת הגדולה שהגדול עולה לעליות אלו. וכמנהג האר"י הקדוש המובא בשער הכוונות (דף ע"ג עמוד ג') וזה לשונו: בפרשת בחוקותי ראיתיו שעלה ביום השבת והוא וקרא בפיו בקול

רם הקללות של פרשת בחוקותי. בספר נפלאות הרבי (אות רע"ב) מביא: בעת שקרא הרבי מלובלין את התוכחה, אמר בכל פסוק אוי ווי ווען דער לעבט מען שוין דאס, כי כל ענין הוא ברכות גמורות אלא שנתלבש, מה שאין כן הברכות המפורשות אי אפשר לחול מחמת חסרון הכיסוי. וכן נהג הרה"ק מאלעסק (אות ד').

1234567 ת"ח

ח. הוא בעצמו היה הבעל קורא הן בשבת והן בחול.

כתב בשערי אפרים (סימן א' וב'), יש לבחור אדם הגון ובעל תורה ומעשים טובים, ויש לו קול נעימה ובקי לקרות המילים בנקודתם והנגינות והטעמים כראוי וכו', מה טוב אם ימצא כזה שיהיה לו גם כן הדרת פנים ושאר מעלות שמנו חכמים בשליח ציבור הקבוע לתפלה, לפי שזה כבוד לתורה ושבח לציבור, גם צריך שיהיה אהוב לציבור והוא אוהבם. וראה לשון הזוהר שהבאנו לעיל (אות א') מאן דסליק לספר תורה למקרי אורייתא אצטריך צדיק וצדיק אקרי. וכן נהגו הרה"ק מאלעסק (סימן ד' אות ה') ועוד צדיקים.

ט. ההפטרה אמר ביחד עם המפטיר.

הרמ"א (סימן רפ"ד סעיף ה') כותב: ושנים לא יאמרו ההפטרה בפעם אחת, דתרי קלי לא משתמע. אך במגן אברהם (ס"ק ה') מביא שבכתבי האר"י כתב שאין די בשמיעת ההפטרות, אלא צריך לקרות מתוך הספר, והברכות ישמע מהקורא, וצריך לומר דבגמרא מיירי שלא יקראו שנים בקול רם, מפני שמי שאינו בקי לא יוכל לשמוע, וגם הבקי צריך לומר בנחת. עד כאן דברי המגן אברהם. וכך כתב בפרי עץ חיים (שער י"ח פרק י"ט): ההפטרה אי אתה יוצא ידי חובתך כי אם לקרוא בפיו. וכן מנהג הרה"ק מאלעסק (אות ו'). ובזכר חנוך מציין לשערי אפרים (שער ט' אות ל"ג).

י. בעת חינוך ספר תורה, עשה הקפות עם הספר תורה כמו בשמחת תורה.

בשיר השירים רבה (פרשה א' ט') מוזכר ענין השמחה בגמרה של תורה, על הפסוק ויבא ירושלם ויעמוד לפני ארון ברית ה' ויעל עולות ויעש שלמים ויעש משתה לכל עבדיו, אמר רבי אלעזר מכאן שעושין סעודה לגמרה של תורה. והובא בבית יוסף וברמ"א (או"ח סימן תרס"ט) לענין שמחת תורה. ובזוהר הקדוש ברעיא מהימנא פרשת פנחס (דף רנ"ו ע"ב): ונוהגין

למעבד ישראל עמה חדוה, ואתקריאת שמחת תורה, ומעטרן לספר תורה בכתר דיליה, רמז ספר תורה לתפארת שכינתא עטרת תפארת. והמנהג להקיף התיבה בשמחת תורה אף הוא נזכר במקורות הקדמונים, רב האי גאון מביא בתשובתו (הובאה בדרכי משה שם בשם מהרי"ק שורש כ"ו) שרגילים אצלינו מאז לרקד בו אפילו כמה זקנים בשעה שאומרים קילוסין לתורה. וביסוד ושורש העבודה (סוף שער האיתון) כתב שהמנהג בכל תפוצות ישראל עם קדוש לעטר הספר תורה בכתרים ולהקיף עמהם ז' הקפות, והוא מנהג ותיקין והובא גם בזוהר הקדוש ובתקונים. וראה מה שכתב הרמב"ם (סוף הלכות לולב) במעלת שמחה של מצוה. וכך נהג הרה"ק מאלעסק (סימן ד' אות א') לעשות הקפות בהכנסת ספר־תורה. וכן הוא מנהג בעלזא וחב"ד ועוד.

ויבאר